

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ

Випуск 11

*Матеріали Всеукраїнської
науково-практичної конференції
“Правова держава: досвід, можливості,
механізми формування в сучасній Україні”,
м. Київ, МАУП, 24 квітня 2014 р.*

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2014

*Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол № 5 від 28.05.14)*

Редакційна колегія:

А. М. Подоляка (голова), д-р юрид. наук, проф.;
А. А. Ізнатченко (заступник голови), канд. техн. наук;
М. Ф. Головатий, д-р політ. наук, проф.;
І. П. Бідзюра, д-р політ. наук, проф.;
Ф. М. Медвідь, канд. філос. наук, проф.
О. В. Куроченко, д-р екон. наук, проф.;
А. С. Лисецький, д-р екон. наук, проф.;
І. П. Розпутенко, д-р наук держ. упр., проф.;
Г. П. Ситник, д-р наук держ. упр., проф.;
Ю. П. Сурмін, д-р соціальних наук, проф.;
В. В. Утвенко, канд. іст. наук, доц.;
Н. М. Чернуха, д-р пед. наук, проф;
М. В. Чечетов, д-р наук держ. упр., проф.;
Н. П. Ярош, д-р наук держ. упр.

Видання здійснене в рамках проекту
“Наукові праці МАУП”

Становлення і розвиток української державності : [зб. наук. пр.] /
МАУП. — К.: ДП “Видавничий дім “Персонал”, 2008 —

С76 Вип. 11: Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. “Правова держава: досвід, можливості, механізми формування в сучасній Україні”, м. Київ, 24 квіт. 2014 р. / редкол.: А. М. Подоляка (голова) [та ін.]. — 2014. — 362 с. : іл. — Бібліогр. у кінці ст.

У пропонованому збірнику подано статті учасників науково-практичної конференції, присвяченої найважливішій проблемі сьогодення — становленню України як держави. Розглядається формування державності в Україні у різні періоди історії та в різних аспектах.

Для науковців і державних службовців, політиків і політологів, викладачів і студентів, а також усіх, хто цікавиться розвитком Української держави і суспільства.

ББК 63.3(4УКР)я43+67.9(4УКР)301я43

ЗМІСТ

Шконда В. В. Правова культура як детермінанта правової держави	7	Вакуліч Т. М. Ціннісний потенціал сім'ї як фактор національної безпеки	56
Шилов Ю. О. Генезис права й держави у світлі історії православної державності слов'ян.....	10	Вакуліч Т. М., Карачевська О. Л. Віктимність жінки як прояв залежної поведінки.....	63
Підналий В. Л. Актуальні проблеми філософії права ..	13	Выровой В. И. Духовність в контексте соціального управління	66
Пригунов П. Я. Основні напрями та механізми реформування правоохоронних органів України	16	Головченко В. В. Критерії розмежування правових актів за ознаками їх нормативності.....	70
Юлдашев А. Х. Концепція реформування местної влади.....	19	Головченко В. В., Головченко О. В. Медична етика як потенційне джерело права.....	75
Заросило В. О. Щодо зміни системи охорони громадського порядку та громадської безпеки в Україні	27	Гольцов А. Г. Сучасний світовий порядок: міжнародно-правові проблеми забезпечення.....	80
Недюха М. П. Корупція як соціально-правова категорія.....	34	Колпаков В. М. Самоменеджмент як фактор формування управлінської еліти.....	84
Калашнікова Л. Є., Лисак Х. Є., Рильцев Є. В. Психосоціальні основи людини свідомої.....	39	Комаров В. А. Соціальна справедливість і пенсійне забезпечення в Україні	89
Александров Ю. В. Щодо інституту індивідуальної амністії.....	43	Костенко І. В. Особливості використання персональних даних в процесі інформаційно-правового забезпечення діяльності правоохоронних органів	94
Алієва-Барановська В. М. Проблеми нормативно-правового регулювання ЗЕД суб'єктів господарювання в умовах трансформаційних перетворень	45	Костенко І. В., Лужецький Р. Л. Проблеми насильства в сім'ї і заходи протидії такому насильству дільничним інспектором міліції	96
Бандурка А. С. Кібербулінг – новітня загроза інформаційній безпеці особи	49	Костюк Т. О. Формування державного апарату України в умовах становлення правової держави	99
Бірдул Л. В. Нормативно-правова база управління персоналом	52		

ПСИХОСОЦІАЛЬНІ ОСНОВИ ЛЮДИНИ СВІДОМОЇ

Становлення і розвиток української державності, вип. 11, с. 39–42

Феномен людського буття полягає у тому, що воно завжди проходить у спільнотах, в які з необхідністю гуртується людство з метою забезпечити собі оптимальні умови власного виживання. РОБІНЗОНАДА, САМІТНИЦТВО, МАУГЛІАНСТВО — це явища або фантазійні, або надзвичайно рідкісні. В останньому випадку вони, головним чином, являють собою предмет уваги психіатрії, а можуть бути і результатом нещасного надзвичайного випадку техногенного чи природного характеру. Отже, людина як така — ЛЮДИНА соціальна, ЛЮДИНА свідомо — відбувається лише в спільноті собі подібних [1–3]. Граничним станом такого усупільнення (єднання) є нація. Для стабілізації свого існування нація творить, врешті, ДЕРЖАВУ — адміністративну інституцію, яка своїми інформаційними актами — ЗАКОНАМИ визначає умови цього існування [4].

Перебуваючи в такій організаційній структурі, людина весь час знаходиться у вируванні інформаційних полів. Інформаційне середовище взагалі є рушієм будь-яких процесів світобуття, і людське існування також підпадає під його “компетенцію” [4].

Складові інформаційного простору, які формують людину, “пронизують” одна одну в режимі безумовної взаємодії між собою і “ведуть” людину від її зародження до її природного кінця. Сліди, що людина після себе лишає у вигляді певних інформаційних збурень, фіксуються в пам’яті (теж інформаційна категорія) сучасників та нащадків і залежно від сутності того “збурення” зберігаються там протягом більш чи менш тривалого часу. Інформаційні поля, що охоплюють людину протягом усього її життя, можна означити таким чином: матеріально-природниче поле, правове поле і поле духовно-світоглядне. З них матеріально-природниче поле є найважливішим — воно забезпечує виживання людини як біологічного виду. Інформація тут спрямована на збереження власного життя людини і продовження її роду. Саме для забезпечення цих процесів люди і гуртуються у певні об’єднання, в яких передбачається щільна взаємодія як серед одноплемінників у первинному племінному союзі, так і, в подальшому, між співгромадянами сучасної розвиненої держави. Важливим є те, що людські взаємостосунки у таких

обставинах мусять бути по можливостям максимально регламентованими і погодженими в суспільстві. Тоді існування останнього набуває стабільності. Складності полягають у тому, що в зв'язку з особливостями людської психіки, її різновидами [5, 6], досягти в суспільстві психологічної однотипності його членів неможливо. Але ж згадана “однотипність” і могла б слугувати запорукою отої “погодженості взаємостосунків”. Зазначену перешкоду людство у своїх спільнотах долає шляхом необхідного інформативного впливу на громадян через стандартизовані відповідні освіту та пропаганду, а також застосовуючи певне насильство до “непослухів” [1, 4].

У цьому контексті окреслюється вже роль правового інформаційного поля в житті суспільства. А саме, тут формулюються правила взаємодії (взаємозв'язку, співпраці) між його членами. Саме тут подаються визначені поняття **МОЖЛИВОГО** (дозволеного) і **НЕМОЖЛИВОГО** (недозволеного), **ДОБРА** і **ЗЛА** та робляться спроби окреслити межі їх застосування залежно від місця і часу. У підсумку ці **ПОНЯТТЯ** складаються в державне законодавство, яким визначається місце і роль кожного члена суспільства в самому суспільстві.

Заслуговує на увагу процедура формування правових актів діючого законодавства держави. Сучасне законодавство виникає не “раптово”, а виходить з довготривалого періоду історії людності і твориться таким інформаційно значущим актом, як “прийняття рішення”. **РІШЕННЯ** приймаються на підставі набутого

досвіду, положення якого завжди вважаються на даний момент незаперечними та носять безальтернативний аксіоматичний характер. Тоді прийдешні обставини аналізуються у “світлі” цих “аксіом”, у результаті чого формулюються певні правові положення стосовно ситуацій, що склалися в людських спільнотах. У такий спосіб і досягаються необхідні соціопсихологічні стандарти, які діють на обраній території протягом тривалого часу.

Повним аналогом виписаній процедури можуть слугувати процеси розв'язання (“прийняття рішень”) задач природничого характеру, де за “початок відліку” приймаються розв'язані колись теореми Евкліда і Піфагора, закони Архімеда, Ньютона, Ампера чи постулати Бора, Планка та розв'язки Ейнштейна [7]. Для соціальних же (“людських”) законів такими початковими аксіоматичними положеннями є відомі у християнському світі **МОЙСЕЄВІ ЗАПОВІДІ** ([8], “Вихід”, розділ 20 і далі). Вони “оголошені” у відносно недалекому (порівняно з моментом “зародження” людства) минулому і ґрунтуються на тисячолітній історії попередників. Це найбільш загальні, знакові соціальні закони суспільства. Їх небагато, тим не менш, вони в різних варіаціях лежать в основі законодавства всіх християнізованих держав. Аналогічним способом творить свій “соціум” і позахристиянський світ, але за законами вже “своїх” богів.

В усіх випадках, незалежно від етнонаціонального “забарвлення” **БОГІВ**, проблемність “божих” соціальних (а в подальшому і всіх

“людських”) законів на відміну від природничих законів полягає в “розмитості” меж “інтервалів їх допусків”. Така невизначеність вступає в драматичне протиріччя з природною і справедливою аксіоматичністю “початкових” емпіричних “божих” законів і лежить в основі всіх драм людського існування протягом усієї його історії. Свідченням про те, що навіть МОЙСЕЄВИ ЗАПОВІДІ не є незаперечними, є відомий біблійний факт їх вже пізнішого коригування таким біблійним авторитетом, як І. Й. Христос ([8], Єванг. Матвія, розд. 5–10).

Таким чином, природне усвідомлення того, що досконалість законодавства, від чого залежить стабільність суспільства, визначається не тільки його змістом, а й чіткістю границь його застосування, ставить перед суспільством надзвичайні психологічні задачі. Проблема полягає в тому, щоб забезпечити, з одного боку, “недоторканість” “божих” законів “смертними” і одночасно наставити останніх на незаперечне виконання цих “абсолютних” законів у певних “відносних” рамках, але вже у формі “людських” соціальних законів. Таку “некоректну” (в термінах математики) задачу розв’язує в суспільстві РЕЛІГІЯ — найважливіша компонента третього інформаційного поля, що охоплює людське існування, а саме — духовно-світоглядного поля. Релігія — це комплекс апостеріорних і тому непорушних знань з міфологізованого історичного минулого. Оскільки “божі” закони “вийшли” з того ж самого минулого у супроводі свого первинного релігійного обґрунтування, то основна і єди-

на соціальна задача релігії полягає, як на тепер, у беззастережній їх підтримці і пропаганді. РЕЛІГІЯ, таким чином, представляється інформаційною програмою безальтернативного аксіоматичного мислення, спрямованого на консолідацію суспільства на базі “законів божих” з подальшим можливим їх удосконаленням відповідно до зміни зовнішніх обставин.

Релігія є базою, на якій формуються в суспільстві і набувають самостійного значення інші важливі компоненти духовно-світоглядного інформаційного поля — філософія, мистецтво, наука. Релігія формує державний світогляд і є головним законодавцем соціального світобуття.

Ґрунтуючись на особливостях людської психології [5, 6] — індивідуальної та суспільно-масової, релігія для впливу на людську свідомість користується через свою пропагандистську установу — церкву таким “інструментом”, як безперервне поширення (безупинне повторювання) інформації, що сприяє пропаганді “божих” законів. Зміст цієї інформації, занотований у БІБЛІЇ, КОРАНІ та ін., врешті, запам’ятовується і стає, в підсумку, непорушною догмою при визначенні суспільної та індивідуальної поведінки людини.

Головним у релігії психоінформаційним дійством, наслідком якого є безапеляційне свідчення на користь “божих” законів, є утворення самого поняття БОГА як “ініціатора” проблеми (“початок відліку”) і “останньої інстанції” в цьому питанні.

На підтвердження існування БОГА використовуються надзвичайно зміфологізовані факти. Вражена такою міфологізацією людська

свідомість починає сприймати їх як реальні. З християнської міфології — це творення світу, воскресіння померлих, ходіння по поверхні водойм, вознесіння на небо та ін. [8]. Для людської свідомості БОГ у такій своїй “надзвичайності” постає відносно СВОЇХ, а саме “божих”, законів незаперечним абсолютним авторитетом, духовною іпостассю, яка ще і звільняє людину від будь-якої відповідальності за її вчинки, аби тільки ті вчинки були б наслідком дотримання “законів божих”. У нагороду за це людина після своєї смерті отримує ще й доступ у ЦАРСТВО БОЖЕ (РАЙ). Відступників же чекає ГІЄНА ВОГНЯНА та інші суворі “кари небесні”.

Окреслена перспектива стає переконливим стимулом пошуку взаємопорозуміння в суспільстві. І людство досягає суспільної злагоди, спираючись на історичний досвід предків з певною його поправкою на вимоги нових прийдешніх обставин [1]. Такий спосіб регулювання взаємин обирається людством підсвідомо, але безпомилково [1, 4]. Відповідний стан масової свідомості при цьому породжує непорушні аргументи на користь “божих” законів, а також на користь того, що з них випливає. На цій основі і постає ЛЮДИНА СВИДОМА, ЛЮДИНА СОЦІАЛЬНА —

ключовий фігурант сучасної ДЕРЖАВИ, соціальне буття якого проходить відповідно до гегелівської [7] тези: СВОБОДА — ЦЕ УСВІДОМЛЕНА НЕОБХІДНІСТЬ.

Література

1. *Калашнікова Л. та ін.* Майбутнє програмується історією // Україна в контексті світової цивілізації: Матер. наук.-практ. конф. — Вип. 2, м. Київ, МАУП, 29 листоп. 2012. — К.: ДП “Вид. дім “Персонал”, 2013. — С. 116–123.
2. *Геродот.* История. — М.: ЛАДОМИР, 1999. — 740 с.
3. *Даймонд Д.* Зброя, мікроби і харч. — К.: Ніка-Центр, 2012. — 428 с.
4. *Калашнікова Л. та ін.* Інформаційна складова в процесі творення і розбудови держави // Становлення та розвиток української державності: актуальні проблеми державного та регіонального управління на сучасному етапі становлення суспільства: Матер. IX Всеукр. наук.-практ. конф. м. Київ, МАУП, 14 листоп. 2013.
5. *Мечников И. И.* Этюды оптимизма. — М.: Наука, 1964. — 340 с.
6. *Фрейд З.* Введение в психоанализ. — СПб.: Азбука-Классика, 2006. — 478 с.
7. *Кто есть кто в мире.* — М.: ЭКСМО, 2006. — 1678 с.
8. *Біблія.* — Українське біблійне товариство, 1991.